

Latvijas Republikas Senāts

SPRIEDUMS

Rīgā 2025.gada 23.septembrī

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Līvija Slica, senatori Jānis Pleps un Ieva Višķere rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties SIA „Olympic Casino Latvia” pieteikumu par Rīgas domes 2021.gada 24.februāra lēmuma Nr. 392 (prot. Nr. 12, 12.§) atcelšanu un zaudējumu atlīdzināšanu, sakarā ar Rīgas domes kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2024.gada 6.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes (turpmāk – dome) 2021.gada 24.februāra lēmumu Nr. 392 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atcelta pieteicējai SIA „Olympic Casino Latvia” (pirms reorganizācijas SIA „Garkalns”) 2003.gada 23.jūlijā izsniegtā Rīgas Zemgales priekšpilsētas izpilddirekcijas piekrišanas atļauja Nr. 16 (turpmāk – atļauja) spēļu zāles atvēršanai /Adrese A/ (turpmāk – spēļu zāle). Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka atbilstoši Rīgas domes 2005.gada 20.decembrī apstiprinātajam Rīgas teritorijas plānojumam 2006.–2018.gadam un Rīgas domes 2005.gada 20.decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – saistošie noteikumi Nr. 34) spēļu zāle atrodas savrupmāju apbūves teritorijā. Spēļu zāle (kā azartspēļu organizēšanas vieta) atbilst komerciāla rakstura objekta definīcijai. Ņemot vērā, ka saskaņā ar saistošajiem noteikumiem Nr. 34 savrupmāju apbūves teritorijā nav atļauta komerciāla rakstura objektu izvietošana, spēļu zāles atrašanās šajā teritorijā vairs neatbilst teritorijas plānojuma prasībām. Tādējādi pastāv Azartspēļu un izložu likuma 42.panta sestajā daļā paredzētais tiesiskais pamats pieteicējai izsniegtās atļaujas atcelšanai.

[2] Pieteicēja iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atcelt pārsūdzēto lēmumu, kā arī pieteikuma grozījumus, lūdzot atlīdzināt zaudējumus un izdevumus par juridiskās palīdzības sniegšanu 8197,88 euro apmērā.

[3] Administratīvā apgabaltiesa ar 2024.gada 6.jūnija spriedumu apmierināja pieteicējas pieteikumu daļā: atcēla pārsūdzēto lēmumu; uzlika pienākumu Rīgas valstspilsētas pašvaldībai atlīdzināt pieteicējai zaudējumus 275,88euro. Apgabaltiesa pamatoja spriedumu ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Pārsūdzētais lēmums pamatots ar Administratīvā procesa likuma 85.panta otrās daļas 1. un 4.punktu un Azartspēļu un izložu likuma 42.panta sesto daļu.

[3.2] Atbilstoši Rīgas attīstības plānam 1995.–2005.gadam un Rīgas pilsētas apbūves noteikumiem, kas apstiprināti ar domes 1995.gada 12.decembra lēmumu Nr. 2819 „Par Rīgas attīstības plāna 1995.–2005.gadam pieņemšanu un Rīgas pilsētas apbūves noteikumiem apstiprināšanu” (*bija spēkā atļaujas izsniegšanas brīdī*), saistošajiem noteikumiem Nr. 34 (*bija spēkā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī*), Rīgas domes 2021.gada 15.decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 103 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves saistošie noteikumi”, ar kuriem apstiprināts arī Rīgas teritorijas plānojums (*spēkā apgabaltiesas sprieduma sastādīšanas brīdī*) spēļu zāle ir klasificējama kā tirdzniecības vai pakalpojumu objekts.

Spēļu zāles atbilstošas klasifikācijas aspektā jāņem vērā arī Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumi Nr. 240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr. 240), jo to izstrādes procesā Ministru kabinets nonāca pie secinājuma, ka spēļu zāles ir klasificējamas kā tirdzniecības vai pakalpojumu objekts *unexpressis verbis* to ietvēra teritorijas izmantošanas veidu klasifikatorā.

[3.3] Neatkarīgi no spēļu zāles klasifikācijas pieteicēja saskaņā ar saistošo noteikumu Nr. 34 19. un 20.punktu bija tiesīga turpināt tās tiesiski iesākto izmantošanu.

[3.4] Pašreiz spēkā esošie Rīgas dome 2021.gada 15.decembra saistošie noteikumi Nr. 103 pieļauj tirdzniecības un pakalpojumu objektu apbūvi kā savrupmāju apbūves teritorijas papildizmantošanas veidu. Pārsūdzētajā lēmumā nepamatoti secināts, ka ir mainījušies faktiskie apstākļi un spēļu zāle vairs neatbilst teritorijas plānojumā atļautajam teritorijas izmantošanas veidam.

Teritorijas plānojums neparedzēja un arī pašreiz neparedz aizliegumu konkrētajā teritorijā sniegt azartspēļu pakalpojumus. Ņemot vērā, ka teritorijas plānojums nenoteic aizliegumu azartspēļu organizēšanai konkrētajā vietā, domei bija pienākums pārsūdzēto lēmumu pamatot ar konkrētās vietas individuālo izvērtējumu.

[3.5] Pārsūdzētā lēmuma pamatojums ir balstīts vien uz vispārīgiem apsvērumiem par azartspēļu kaitīgumu. Pārsūdzētajā lēmumā trūkst pamatojuma tam, kā azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā rada būtisku valsts un administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu. Tādējādi nav pienācīga pamatojuma, ka ir konstatējami Azartspēļu un izložu likuma 42.panta sestajā daļā noteiktie priekšnoteikumi pieteicējai iepriekš izsniegtās atļaujas atcelšanai. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par prettiesisku un ir atceļams.

[3.6] Saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 8.novembra noteikumiem Nr. 859 „Noteikumi par privātpersonai atlīdzināmo juridiskās palīdzības izmaksu maksimālo apmēru” pieteicējai ir atlīdzināmi izdevumi par juridisko konsultāciju par divām stundām, par pieteikuma un pieteikuma papildinājumu sastādīšanu, par 2021.gada 5.novembra rakstveida paskaidrojuma sastādīšanu, par 2021.gada 29.oktobra lūguma sagatavošanu un par pieteicējas pārstāvību tiesas sēdē, kopā 275,88euro apmērā.

[4] Dome iesniedza kasācijas sūdzību par apgabaltiesas spriedumu un norādīja turpmāk minētos argumentus.

[4.1] Tiesa nepamatoti piemēroja noteikumu Nr. 240 3.pielikumu „Teritorijas izmantošanas veidu klasifikators”, interpretējot saistošo noteikumu Nr. 34 saturu. Noteikumu Nr. 240 242.1.apakšpunkts noteic, ka šos noteikumus nepiemēro teritorijas plānojumiem vai lokālplānojumiem, kuru izstrāde uzsākta līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, kas ir 2013.gada 22.maijs.

[4.2] Tiesa nepamatoti piemēroja saistošo noteikumu Nr. 34 2.102.apakšpunktu, klasificējot spēļu zāli kā tirdzniecības un pakalpojumu objektu, nevis šo noteikumu 2.49.apakšpunktu, kas bija jāpiemēro, klasificējot spēļu zāli kā komerciāla rakstura objektu. Spēļu zāles atbilstību komerciāla rakstura objekta jēdzienam apliecina arī saistošo noteikumu Nr. 34 2.49.apakšpunktā piemēru uzskaitījumā iekļautā norāde uz „izklaides objektu”, to saistot ar azartspēļu organizēšanu kā „izklaides pasākumu organizēšanu”, kā to savā praksē ir raksturojusi Satversmes tiesa. Spēļu zāle nav klasificējama kā tirdzniecības un pakalpojumu objekts, jo noteikumi Nr. 240 lietā nav piemērojami un spēļu zāles kā tirdzniecības un pakalpojuma objekta klasificēšana un pielīdzināšana „bāram” vai „kafejnīcai” ir pretrunā ar Satversmes tiesas atziņām, ka šīs grupas nav salīdzināmas.

[4.3] Apgabaltiesa nepareizi piemēroja Azartspēļu un izložu likuma 42.panta sesto daļu un tajā ietverto prasību pēc katras vietas individuāla izvērtējuma. Satversmes tiesa 2024.gada 4.aprīļa spriedumā lietā Nr. 2023-27-03 atzina, ka individuāla katras vietas izvērtēšana nav racionāla vai lietderīga. Atbildētāja ir sniegusi vērtējumu par konkrētās spēļu zāles ietekmi, argumentējot, ka atbilstoši saistošajiem noteikumiem Nr. 34 spēļu zāle ir komerciāla rakstura objekts, kas atrodas savrupmāju apbūves teritorijā, kas atbilstoši minēto saistošo noteikumu 431.punktam nav atļauts. Pārsūdzētais lēmums ir pamatots ar sabiedrības interesi tikt aizsargātai no azartspēļu negatīvās ietekmes un interesi, lai spēļu zāļu izplatība tiktu ierobežota.

[5] Pieteicēja paskaidrojumā par kasācijas sūdzību norāda, ka tā nav pamatota.

Motīvu daļa

[6] Lietā ir pārbaudāms, vai apgabaltiesa ir pareizi interpretējusi un piemērojusi Azartspēļu un izložu likuma 42.panta sesto daļu un kā atbilstoši saistošajiem noteikumiem Nr. 34 jāklasificē spēļu zāle – kā tirdzniecības un pakalpojumu objekts vai kā komerciāla rakstura objekts.

[7] Azartspēļu un izložu likuma 42.panta sestā daļa noteic: ja azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā rada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu, pašvaldības dome ar

motivētu lēmumu ir tiesīga atcelt izsniegto atļauju atvērt kazino, spēļu zāli, bingo zāli, totalizatoru vai derību likmju pieņemšanas vietu un organizēt attiecīgās azartspēles konkrētajās telpās.

Satversmes tiesa, interpretējot minēto tiesību normu, ir atzinusi, ka pašvaldība, lemjot par atļaujas spēļu zāles darbībai atcelšanu, var rīkoties divējādi – noteikt konkrētus ierobežojumus azartspēļu organizēšanai teritorijas plānojumā (kura pieņemšanā attiecīgi jau ir izsvērtas dažādas iesaistītās intereses) un individuālo lēmumu par atļaujas atcelšanu pamatot ar attiecīgo teritorijas plānojumu vai, ja attiecīgais jautājums nav noregulēts teritorijas plānojumā, izvērtēt azartspēļu organizēšanas pieļaujamību personas iecerētajā vietā katrā konkrētā gadījumā atsevišķi un individuālo lēmumu pamatot ar konkrētās vietas individuālo izvērtējumu (*Satversmes tiesas 2019.gada 16.maija sprieduma lietā Nr.2018-17-03 18.5. un 20.2.3.punkts*). Tādējādi gadījumā, ja teritorijas plānojumā noteiktais funkcionālais zonējums kā atļauto izmantošanas veidu vispārīgi pieļauj komercdarbības veikšanu, tostarp azartspēļu organizēšanu, pašvaldībai ir jāveic individuāls katras vietas izvērtējums (sal. *Satversmes tiesas 2023.gada 20.aprīļa sprieduma lietā Nr.2022-13-05 20.punkts*).

Apgabaltiesa spriedumā ir atsaukusies tostarp uz minētajām Satversmes tiesas atziņām. Apgabaltiesa vispārīgi pamatoti vispirms ir vērtējusi, vai ierobežojums azartspēļu organizēšanai ir noteikts teritorijas plānojumā vai arī pārsūdzēto lēmumu bija nepieciešams pamatot ar konkrētās vietas individuālo vērtējumu. Tāpēc nav pamatots kasācijas sūdzības arguments, ka apgabaltiesa ir nepareizi interpretējusi Azartspēļu un izložu likuma 42.panta sesto daļu, jo apgabaltiesas interpretācija atbilst minētajām Satversmes tiesas atziņām.

Konkrētajā gadījumā atšķiras domes un apgabaltiesas viedoklis par to, vai ierobežojums azartspēļu organizēšanai ir noteikts teritorijas plānojumā, jo atšķiras viedoklis par spēļu zāles klasifikāciju atbilstoši saistošo noteikumu Nr. 34 normām.

[8] Senāts konstatē, ka konkrētajā gadījumā strīds ir par saistošo noteikumu Nr. 34 normu interpretāciju, kā jāklasificē spēļu zāle.

Dome norāda, ka atbilstoši saistošo noteikumu Nr. 34 2.49.apakšpunktam spēļu zāle ir komerciāla rakstura objekts, kura atrašanās savrupmāju apbūves teritorijā atbilstoši minēto saistošo noteikumu 431.punktam nav atļauta, līdz ar to ierobežojums azartspēļu organizēšanai ir noteikts teritorijas plānojumā.

Savukārt apgabaltiesa atzina, ka atbilstoši saistošo noteikumu Nr. 34 2.102.apakšpunktam spēļu zāle klasificējama kā tirdzniecības un pakalpojumu objekts, līdz ar to teritorijas plānojums neparedz aizliegumu konkrētajā teritorijā sniegt azartspēļu pakalpojumus. Tāpēc apgabaltiesa uzskatīja, ka konkrētajā gadījumā bija jāveic individuāls vietas izvērtējums, kas neesot atbilstoši pamatots.

Senāts atzīst, ka apgabaltiesas interpretācija, ka spēļu zāle atbilst tirdzniecības un pakalpojuma objekta pazīmēm, ir kļūdaina.

[9] Saistošajos noteikumos Nr. 34 nav tieši noteikts, kā klasificējama spēļu zāle.

Saskaņā ar saistošo noteikumu Nr. 34 2.49.apakšpunktu *komerciāla rakstura objekts* ir ēka vai tās daļa, kas paredzēta bankas, apdrošināšanas sabiedrības, viesnīcas, moteļa, biroja, komerciālas izstāžu zāles, izklaides objekta, kongresu zāles, konferenču centra vai citas komerciāla rakstura iestādes vai organizācijas izvietojumam, bet kas neietver ražošanu vai vairumtirdzniecību.

Atbilstoši saistošo noteikumu Nr. 34 2.102.apakšpunktam *tirdzniecības un pakalpojumu objekts* ir ēka vai tās daļa, kas paredzēta preču, kā arī sadzīves un citu pakalpojumu pirkšanai vai pārdošanai tieši patērētājam (mazumtirdzniecības objekts, tirdzniecības centrs, universālveikals, tirgus, veikals, salons, aptieka, restorāns, bārs, kafējnīca, automazgātava u.c.), bet neietver ražošanu vai vairumtirdzniecību.

Senāts piekrīt apgabaltiesai, ka azartspēļu organizēšana pēc savas būtības ir pakalpojums un kā tādu to atzīst arī Azartspēļu un izložu likums. Tomēr konkrētajā gadījumā jautājums par azartspēļu organizēšanas vietas atzīšanu par komerciāla rakstura objektu vai tirdzniecības un pakalpojumu objektu izšķirams nevis vispārīgi, bet gan tieši

konkrēto, lietā piemēroto saistošo noteikumu Nr. 34 kontekstā, izmantojot šajos noteikumos ietvertās legāļdefinīcijas, kurās sniegts kā jēdzienu skaidrojums, tā arī tipveida piemēru apkopojums.

Aplūkojot abas legāļdefinīcijas, Senāts konstatē, ka tajās abās ir minēti dažādi objekti, kuros var gan tikt sniegti pakalpojumi, gan notikt preču pārdošana. Tomēr saistošo noteikumu Nr. 34 2.102.apakšpunktā sniegtie piemēri liecina, ka šī tiesību norma attiecas uz objektiem, kas primāri saistīti ar patērētāja ikdienas vajadzību apmierināšanu. Lai gan arī saistošo noteikumu Nr. 34 2.49.apakšpunktā minētie objekti var būt saistīti ar preču pārdošanu un pakalpojumu sniegšanu patērētājam, tiem kopumā nav ikdienišķa rakstura, proti, šajā tiesību normā uzsvars likts uz objektu komerciālo raksturu.

Senāts atzīst, ka spēļu zāle kā objekts, kurā tiek sniegti specifiski izklaides pakalpojumi, ir atzīstama par komerciāla rakstura objektu saistošo noteikumu Nr. 34 2.49.apakšpunkta izpratnē. Spēļu zālē sniegtos pakalpojumus nevar uzskatīt par tādiem, kas nepieciešami patērētāju ikdienas vajadzību apmierināšanai.

[10] Kasācijas sūdzībā pareizi norādīts, ka noteikumu Nr. 240 3.pielikums „Teritorijas izmantošanas veidu klasifikators” nav piemērojams, interpretējot saistošo noteikumu Nr. 34 saturu. Noteikumu Nr. 240 242.1.apakšpunkts noteic, ka šos noteikumus nepiemēro teritorijas plānojumiem vai lokālplānojumiem, kuru izstrāde uzsākta līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, kas ir 2013.gada 22.maijs.

Apgabaltiesa spriedumā tieši norādījusi, ka noteikumi Nr. 240 nebija piemērojami, izstrādājot saistošos noteikumus Nr. 34. No pārsūdzētā sprieduma neizriet, ka apgabaltiesa piemērojusi vai spriedumu pamatojusi ar noteikumiem Nr. 240, bet apgabaltiesa tos izmantojusi kā papildu avotu lietā piemēroto tiesību normu interpretācijai, lai skaidrotu spēļu zāles klasifikāciju.

[11] Apstākļi, ka Satversmes tiesa 2020.gada 11.decembra spriedumā lietā Nr. 2020-26-0106 atzinusi, ka azartspēļu organizatori, kas nodrošina spēļu zāļu darbību, un citi komersanti nav salīdzināmi, nevar būt pamats secinājumiem par spēļu zāles klasificēšanu saistošo noteikumu Nr. 34 izpratnē, jo norādītajā lietā ir atšķirīgi faktiskie apstākļi un jautājums analizēts saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvarēšanai noteiktajiem ierobežojumiem dažādiem tirdzniecības un pakalpojumu sniedzējiem. Turklāt kasatores norādītajos Satversmes tiesas spriedumos konstatēts, ka azartspēļu organizēšanai ir gan izklaides, gan pakalpojuma raksturs, kas nav savstarpēji izslēdzoši (*Satversmes tiesas 2020.gada 11.decembra spriedums lietā Nr.2020-26-0106, 24.3.punkts, Satversmes tiesas 2019.gada 16.maija spriedums lietā Nr.2018-17-03, 19.4.punkts*).

Kasatores minētā Satversmes tiesas 2024.gada 4.aprīļa spriedumā lietā Nr. 2023-27-03 paustā atziņa, ka teritorijas plānošanas procesā, nosakot konkrētu azartspēļu komercdarbības veidu ierobežojumus, individuāla katras vietas izvērtējuma veikšana nav ne racionāla, ne lietderīga (14.3.punkts) attiecas uz to, kas ir vērtējams tieši plānošanas procesā, nevis izdodot individuālu administratīvo aktu. Proti, tā nav piemērojama, vērtējot iestādes pienākumu veikt individuālo vietas novērtējumu gadījumā, ja aizliegums nav noteikts plānošanas dokumentā. Taču, kā jau tika minēts, ja ierobežojumus azartspēļu organizēšanai noteikts teritorijas plānojumā, individuālo lēmumu par atļaujas atcelšanu pamato ar attiecīgo teritorijas plānojumu un iestādei nav vajadzīgs pamatot lēmumu ar konkrētās vietas individuālo izvērtējumu.

[12] Rīgas valstspilsētas pašvaldība tāpat vērš uzmanību, ka 2025.gada 1.aprīlī stājās spēkā Rīgas domes 2025.gada 26.marta saistošie noteikumi Nr. RD-25-330-sn „Par azartspēļu organizēšanas ierobežojumiem Rīgas valstspilsētas pašvaldības teritorijā”. Saskaņā ar minēto saistošo noteikumu 2.4. un 2.5.apakšpunktu azartspēļu organizēšana nav atļauta 300 m attālumā no sabiedriskā transporta pieturvietām un savrupmāju apbūves teritorijā (DzS1) un 300 m attālumā no šīs zonas robežām, izņemot četru un piecu zvaigžņu viesnīcas.

[13] Ņemot vērā konstatēto, ka apgabaltiesa ir nepareizi interpretējusi saistošo noteikumu Nr. 34 normas, kas varēja novest pie nepareiza lietas iznākuma, Senāts atzīst, ka apgabaltiesas spriedums ir atceļams.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.¹panta pirmās daļas 1.punktu, 348.panta pirmās daļas 2.punktu un 351.pantu, Senāts

nosprieda

atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2024.gada 6.jūnija spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai;

atmaksāt Rīgas valstspilsētas pašvaldībai par kasācijas sūdzību samaksāto drošības naudu 70 *euro*.

Spriedums nav pārsūdzams.

L. Slica J. Pleps I.

Višķere